

Ida Auken's tale ved indvielsen af Bodil Koch Auditoriet på Københavns Universitet

Taler

Ida Auken
Politiker, Socialdemokratiet

Dato

29. august 2025

Sted

Søndre Campus, København S

Omstændigheder

Denne tale blev holdt ved indvielsen af Bodil Koch Auditoriet på Det Teologiske Fakultet i anledning af 150-året for kvinders adgang til universitetet.

1 Det er en meget stor ære for mig at være med til at åbne Bodil Koch auditoriet i dag her på det teologiske fakultet. Bodil Koch er et af mine forbilleder, både teologisk og politisk. Det vil jeg vende tilbage til. Men først vil jeg tage jer til en blæsende togstation under besættelsen i året 1941:

5

”For nogle faa Dage siden stod jeg sent ud paa Aftenen paa en Landstation og ventede paa Toget. Det var blæsende, koldt og regnfuldt, og intet havde været rimeligere end at skjule sig i Ventesalens Kakkelovnskrog. Men hvad nu end Grunden var: jeg blev staaende ude paa Perronen, hvor nogle faaafskærmede
10 Lamper svingede frem og tilbage under Taget og rev smaa Flænger i Mørket for ligesom at vise, hvor uendeligt og uovervindeligt, det var.

Uovervindeligt og uendeligt er Mørket om os og i os, mærkelige Kræfter er skjult i det; det nag[ler] os fast til Jorden og strækker sine Arme ud for at kvæle os.

15

Som jeg nu stod der i Natten, skete i mit Indre den underlige Sindets Forskydning, som De sikkert allesammen kender til. Borte var Jernbanestation og kendte Steder, Mørket tog mig gennem et form- og tidløst Rum, og dybt, dybt nedefra naaede Jordens tunge Aandedrag mit Øre: var det Sukket fra
20 Ukraines Slette, eller Klagesang henover Finlands Marker, var det Børnegraad fra Polens Egne eller Veraab gennem Norges Dale - Mørke var det.”

25

Ordene er naturligvis Bodil Kochs. Og selvom de, der kender Bodil Koch,

allerede ved, at hun aldrig kunne drømme om at slutte en tale med mørke og håbløshed, så kendte hun alligevel som få til det menneskelige mørke. Hun oplevede både 1. og 2. verdenskrig og de rædsler, det førte med sig.

30

Det var en af de ting, der gjorde hende til både en dygtig teolog og politiker. Hun kendte lyset og mørket. Hun forstod, at sorrig og glæde, de vandrer til hobe. Vi har ikke så mange teologiske tekster fra hendes hånd, men teologien skinner, som I kunne høre, klart igennem i hendes politiske taler og tekster.

35

Bodil Koch levede fra 1903-1972. I de år nåede hun ikke blot at være den første kvindelige kirkeminister i verden, men også at være den vel nok vigtigste kirkeminister i det 20. århundrede.

40

Men også i årene før hun blev valgt i folketinget, lavede hun et historisk vigtigt stykke arbejde.

I 1943 ledte hun en kvindeprotest mod jødeaktionen oktober 1943. Hun gik simpelthen op til rigsbefuldmægtigede Werner Best og overrakte ham en
45 protestskrivelse. Det siger lidt om hendes mod.

50

Under 2. verdenskrig dannede Bodil Koch også den centrale kvindebevægelse, *Folkevirke*, der arbejdede for at sikre, at kvinder stillede op som folkevalgte til rigsdagen, byråd, amtsråd og sogneråd. En bevægelse der hurtigt bredte sig til
50 hele landet og på under 2 år fik stablet over 70 lokale kvindeforeninger på benene.

Et land, der har haft to kvindelige statsministre, bør sende en kærlig tanke til Bodil Koch og Folkevirke.

55

Bodil Koch blev valgt til folketinget i 1947. Det lykkedes Professorfruen fra Frederiksberg at få en af Socialdemokratiets bedste valgkredse i Herning. Og selvom der nok skal have været en skeptisk kammerat eller to, så formåede hun hurtigt med sit vid, sin humor og sin bomstærke vilje at overbevise dem om, at
60 få ville kunne repræsentere dem så godt som hende. Det er meget sigende, at Bodil Kochs motto var "I al din gerning. Tænk på Herning."

I 1947 spillede Bodil Koch en central rolle i folketingsdebatterne om kvindelige præster. Hvor hun brugte sit store teologiske overblik til at sætte de (mænd!) på

plads, der ikke mente, at kvinder kunne være præster.

Bodil Koch blev kirkeminister første gang i 1950 og var derefter kirkeminister i sammenlagt 14,5 år mellem 1950 og 1968, hvor Krag flyttede hende til
70 kulturministeriet. Det var hun ikke ret glad for. Hendes første ord, da hun var ankommet i kulturministeriet var vist noget i retning af, at hun havde lyst til at skyde dem alle sammen!

Det er få danske politikere, der har skabt så store forandringer som Bodil Koch.
75 Forandringer, der stadig kan ses og mærkes i dag 60 år efter.

Man kan ligefrem se Bodil Kochs betydning i det danske landskab. Hun sørgede for, at der kunne bygges kirker i de nye boligkvarterer, der skød op i hele landet i 1960'erne, og blev af Berlingske Tidende kaldt 'den største kirkebygger efter
80 Absalon'. Og dem der ved, hvordan Berlingske havde det med S, vil også vide, at det er en stor ros.

Ser man på det åndelige landskab var Bodil Koch den, der for alvor fik knyttet folkekirken og staten til hinanden på en måde, så alle efterfølgende forsøg på at
85 adskille stat og kirke er strandet.

Et af hendes vigtigste politiske mål var at beskytte rummeligheden i folkekirken. Så selvom hun havde haft store opgør fx med de missionske om kvindelige præster, så mente hun stadig, at det var det bedste for folkekirken, at den var
90 hele folkets kirke.

Hun ønskede også, at kirken skulle være en del af borgernes hverdag. Længe før vi begyndte at tale om "åndelig oprustning", talte Bodil Koch om kirken som folkets marv og kraft. Hun mærkede en åndelig længsel hos mange, som hun
95 beskrev således: "at der nedenunder en tynd skal af ligegyldighed og en tyk skal af uvidenhed hos mange mennesker er en mærkbar optagethed af den side af tilværelsen, som Folkekirken står for".

Året inden havde hun i en fremragende artikel med titlen *Kirken og Folket*
100 uddybet hvilke spørgsmål, hun mente, at folk søgte svar på nemlig "meningen med tilværelsen", "den enkeltes frihed og ansvar", "skyld og skæbne", "frelse og forløsning".

105 Det er de samme spørgsmål, vi stiller os i dag, og derfor er teologien stadig så evigt relevant. Det kan Bodil Koch minde os om. Og det er en af årsagerne til, at hendes 80 år gamle taler stadig står gnistrende klart i dag.

Bodil Koch var også den, der langt om længe fik endegyldigt forsonet
110 Socialdemokratiet og folkekirken, hvilket har været af afgørende betydning for begge parter. Men det vil jeg nok gemme til en socialdemokratisk historietime.

Bodil Koch har endnu ikke fået den plads i Danmarkshistorien, hun fortjener, men tiden er med hende. I 2023 fik hun en kultur og ligestillingspris opkaldt
115 efter sig, sidste år fik hun en plads på Frederiksberg. Og i dag opkalder I så et auditorium efterhende, og giver hende dermed en del af den ære, hun fortjener.

En af grundene til, at Bodil Koch ikke fik sin plads i historien fra begyndelsen er formentlig, at nogle fik givet hende et eftermæle som lidt af en pauseklovn. Men
120 det er helt forkert. Bodil Koch var et af de modigste mennesker i Danmark. Hun var ikke bange for at tale den amerikanske udenrigsminister midt imod. Mange kender billedet, hvor hun står med sin cerut og giver Foster Dulles tørt på for landets udenrigspolitik. Man tør slet ikke tænke på, hvilken tur JD Vance ville have fået, hvis hun havde levet i dag.

125 Hun var en ildsjæl. Hun var skarp og direkte - og aldrig bange. Forfatteren Maria Helleberg skriver om Bodil Koch "Ingen har vist observeret Bodil Koch udvise frygt."

130 Bodil Koch gik hellere til kamp med humor og veltalenhed, når hun blev angrebet. Som da hun kaldte de danske biskopper for "den tristeste samling mandfolk". Eller da hun mødte en herre, der mente at hun brugte for lidt makeup og sagde til hende, at hun lignede "et gammelt udslidt skur", hvorefter hun kækt svarede: "Hvad udad tabes, skal indad vindes".

135 Og så tilbage til lyset og mørket. Bodil Koch var, som I ved, gift med Hal Koch. Han havde et noget mørkere sind end hende.

Bodil skriver i et brev til Hal: "Sommetider – nej tit tænker jeg paa, at du virkelig
140 mener, du helst ville dø, og at det maaske er 'rigtigt' at føle det saadan: døden som en vinding og Kristus, der er alt. Men jeg elsker livet og menneskene og er saa glad ved at modtage livets rigdom, som jeg har gjort det i utrolig grad i de

sidste aar". Og et andet sted skriver hun:

145

"Jeg tror jo på, at vi er sat til at få hinandens øde vange til at blomstre."

Lyset vil altid vinde i Bodil Kochs teologi. Og det samme gælder hendes politik. Hun kunne se de helt store sammenhænge: krig, mørke, død, ødelæggelse og så
150 kunne hun sætte dem i forbindelse med det allernæreste: et hjem, en familie, kærligheden.

155

Derfor vil jeg også slutte min tale med et Bodil Koch citat, fordi hun nærmest står lyslevende for mig, når jeg læser det. Det er fra samme tale, som jeg indledte med, og samme sted på banegården, en blæsende aften under krigen:

160

"Lyden af en Stemme bragte mig tilbage til Virkeligheden igen. Døren til Pakrummet blev slaaet op, og jeg hørte en Mand og en Kvinde veksle venlige, dagligdags Ord. En lille, sind[ig] Mand begyndte at bære Gods ud paa Perronen: Kufferter, Pakker, slagtede Dyr, en Dukkestue.

"Nu kommer jeg snart ind, Mor", raabte han, og der blev ogsaa Tid til en trøstende Bemærkni[ng] til mig for min lange Venten.

165

Inde i Kupeen løftede jeg Mørkelægningsgardinet til side og stirrede ud. Og hvad saa Jeg? En hævet Arm og en svingende Lygte, i hvis Lyskegle en firkantet Blok af graagule røgsvartede Mursten brød ud af Mørket.

170

Ja, de brød ud af Mørket. Mørket er uendeligt, men uovervindeligt er det ikke. Bag Mørket er der Lys og bag gule, grimme Mursten er der et Hjem, hvor Mand og Kvinde gaar og gør Dagens Gerning, mens de taler gode og retsindige Ord til hinanden."

175

Tak for ordet. Og tillykke til jer med jeres nye auditorium. Og til Bodil Koch for at være sådan et vigtigt bidrag til vores historie.

Kilde

180

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

185 **Tags**
Indvielsestale, Nomineret til Årets Danske Tale 2025, Socialdemokratiet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/ida-aukens-tale-ved-indvielsen-af-bodil-koch-auditoriet-pa-kobenhavns-universitet-2025>

190

195

200

205

210

215

220